

πιχειρησιακού, ανεπίκαιρου, στρεβλωμένου και χωρίς αρχές αντιστασιακού υποδείγματος απέναντι στις προκλήσεις της «νέας τάξης».

ΚΑΤΑ «ΒΑΡΒΑΡΩΝ ΤΟΥΡΚΩΝ»

Γιώργος Γιαννουλόπουλος

ΠΩΣ ΔΙΑΚΡΙΝΟΝΤΑΙ και ποιά σχέση συνδέει τη φιλελεύθερη νεωτερική πολιτεία με το κράτος-έθνος; Όπως έδειξε ο Κωνσταντίνος Τσουκαλάς στο βιβλίο του *Η εξουσία ως λαός και ως έθνος*, πρόκειται για μια σχέση ιδιαίτερα περίπλοκη, εφόσον η οικουμενική διάσταση της ελευθερίας και του ορθολογισμού αναγκαστικά πραγματώθηκε μέσα στα εθνικά όρια, δημιουργώντας απορίες, αδιέξοδα και αντιφάσεις. Κι ενώ βλέπουμε γύρω μας την αυτοτέλεια των εθνικών κρατών να υποχωρεί σε έναν κόσμο που σταδιακά καταργεί τα σύνορα, ακριβώς αυτές τις αντιφάσεις ανέσυρε στην επιφάνεια η συζήτηση περί έθνους και υπερεθνικών συνόλων, η οποία είχε ήδη αρχίσει στην Ελλάδα και αναζωπυρώθηκε όταν ο αρχιεπίσκοπος Χριστόδουλος επέλεξε να παίξει το σοβινιστικό χαρτί στη διένεξη με το οικουμενικό πατριαρχείο.

Είναι κατανοητή η αντίδραση εκείνων που διαβλέπουν τον κίνδυνο μιας πλανητικής μονοχρωμίας, όταν όλοι θα πουλάμε και θα αγοράζουμε ελεύθερα με την πάνοπλη Αμερική να εγγυάται την ασφαλή κατανάλωση του «πολιτισμού» της. Αλλά και η δική τους πρόταση, έτσι όπως διατυπώνεται από τους υπέρμαχους της εθνικής κυριαρχίας, αριστερούς και δεξιούς, δεν αποτελεί λύση για τον εξής λόγο: αδυνατεί να κατανοήσει την ιδρυτική αντίφαση της σύγχρονης φιλελεύθερης πολιτείας και τονίζει τη μία μόνο πλευρά, το έθνος-κράτος, κατασκευάζοντας έτσι το επικίνδυνο εκείνο μείγμα εντοπιότητας και λαϊκιστικής αντιπαγκοσμιοποίησης που εκτρέφει φοβίες και ταυτίζεται με ό,τι χειρότερο κρύβει μέσα του ο διόλου αμελητέος νεοελληνικός εθνικισμός. Το ξέσπασμα του μακαριώτατου περί «βαρβάρων Τούρκων» που δεν έχουν θέση στην Ευρωπαϊκή Ένωση, παρά την προσπάθειά του να τα μαζέψει εκ των υστέρων, αποτελεί χαρακτηρι-

Ο Αντρέας Πανταζόπουλος διδάσκει στο Τμήμα Πολιτικών Επιστημών του ΑΠΘ.

στική και ανατριχιαστική υπόμνηση για το πού μας οδηγεί η άποψη ότι το έθνος είναι η μόνη σανίδα σωτηρίας. Όποιες εντάσεις και να εγείρονται σχετικά με την έννοια της οικουμενικότητας που επικαλείται ο πατριάρχης, η στάση του προκαθήμενου της δικής μας εκκλησίας, στη σημερινή συγκυρία και μέσα στα συγκεκριμένα ιδεολογικά και πολιτικά συμφραζόμενα, δείχνει καθαρά ότι η αντίσταση στη παγκοσμιοποίηση δεν είναι πράξη μονοσήμαντη και αυτονόητα ορθή. Αντίθετα, στην προσπάθειά τους να αποτρέψουν μια επιβλαβή εκδοχή του μέλλοντος, μερικοί σαν τον αρχιεπίσκοπο –και σ' αυτό δεν είναι μόνος– επιστρέφουν στο ζοφερό παρελθόν και ενεργοποιούν τα πιο οπισθοδρομικά ανακλαστικά μιας κοινωνίας, η οποία, όπως έδειξε η πρόσφατη έρευνα του ΕΚΚΕ, διακρίνεται για τον ξενοφοβικό συντηρηισμό της.

Ας μη θεωρηθεί λοιπόν τυχαίο ότι ο κύριος Χριστόδουλος επέλεξε για άλλη μια φορά να θωπεύσει τις εθνικιστικές εμμονές του Χριστεπώνυμου πληρώματος. Ακολουθώντας το παράδειγμα άλλων «τουρκοφάγων» εκμεταλλεύτηκε την ανασφάλεια που μοιραία δημιουργείται όταν κλονίζεται η σιγουριά της ταυτότητας για να σπείρει τον αντιδραστικό λόγο του ελληνικού εθνικισμού που βλέπει παντού εχθρούς του περιούσιου γένους μας. Ένας τρόπος να διατηρήσουμε το μεταφυσικό υπόστρωμα, το οποίο εγγυάται την αδιάλειπτη συνέχεια της ελληνικής ουσίας, είναι να ισχυριστούμε ότι και οι εχθροί μας παρέμειναν οι ίδιοι.

Ο Γιώργος Γιαννουλόπουλος είναι δημοσιογράφος.